

© 2009 BirdLife International
Juan de Dios Martínez Mera N35-76 y Av. Portugal
Casilla 17-17-717
Quito, Ecuador.
Tel: +593 2 2277059
Fax: +593 2 2469838

americas@birdlife.org
www.birdlife.org

BirdLife International is a UK-registered charity No. 1042125
ISBN: 978-9942-9959-0-2

Recommended citation: DEVENISH, C., DÍAZ FERNÁNDEZ, D. F., CLAY, R. P., DAVIDSON, I. & YÉPEZ ZABALA, I. Eds. (2009) *Important Bird Areas Americas - Priority sites for biodiversity conservation*. Quito, Ecuador: BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 16).

To cite this chapter: OTTEMA, O. H. (2009) Suriname. Pp 345 – 350 in C. Devenish, D. F. Díaz Fernández, R. P. Clay, I. Davidson & I. Yépez Zabala Eds. *Important Bird Areas Americas - Priority sites for biodiversity conservation*. Quito, Ecuador: BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 16).

The purpose of the information contained in this book is to support conservation initiatives in the Americas, for which it may be reproduced. Using this information for commercial purposes is not permitted. If part or all of this information is used or included in any other publication, BirdLife International must be cited as copyright holder. Those who provided illustrations or photographs in this book have copyright over them and these are not permitted to be reproduced separately to the texts accompanying them.

The presentation of material in this book and the geographical designations employed do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of BirdLife International concerning the legal status of any country, territory or area, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Membership of BirdLife International does not imply any opinion or position with respect to sovereignty issues on the part of BirdLife International Partner organizations.

Graphic design: Alejandro Miranda Baldares (alejoanime@yahoo.com)
Translations: Christian Devenish, Ítala Yépez Zabala & Amiro Pérez-Leroux
Maps: David F. Díaz Fernández, Ítala Yépez Zabala & Christian Devenish
Edition of Spanish language country chapters: Ítala Yépez Zabala, Carlos Huertas Sánchez & David F. Díaz Fernández
Graphic design volunteer (Spanish language country chapters): Adriana Valencia Tapia
Printed in Ecuador by Poligráfica C.A.

This publication and all country/territory chapters in their native languages are available for download at www.birdlife.org/

Important Bird Areas AMERICAS

SURINAME

Otte H. Ottema

Land feiten in een oogopslag

Oppervlakte:	163,270 km ²
Bevolking (2005):	438,144
Hoofdstad:	Paramaribo
Hoogte:	0–1286 m
Aantal IBA's:	13
Totale oppervlakte IBA's:	5,062,270 ha
Dekking IBA's t.o.v. landoppervlakte:	32%
Aantal vogelsoorten:	727
Mondiaal bedreigde vogelsoorten:	0 (1) ¹
Mondiaal bedreigde vogelsoorten in IBA's:	0 (1) ¹
Endemische soorten voor Suriname:	1

Algemene inleiding

Suriname maakt deel uit van het Guyanaschild in het noorden van Zuid-Amerika. Het land ligt tussen Frans-Guiana in het oosten en Guyana in het westen in. In het zuiden grenst het aan Brazilië, in het noorden aan de Atlantische Oceaan. Het is (in termen van oppervlakte en bevolking) de kleinste onafhankelijke staat van Zuid-Amerika. De overgrote meerderheid van de bevolking (ongeveer 80%) woont in Paramaribo en 5-10 % in de rest van het kustgebied.

Suriname is een democratische republiek met een gekozen president die de uitvoerende tak van de regering leidt. De volksvertegenwoordiging telt 51 gekozen leden. Het land is verdeeld in tien districten met elk een gekozen districtcommissaris aan het hoofd. Elk district is verdeeld in ressorten, ook met een gekozen ressorthoofd.

De Surinaamse bevolking telt 438.144 inwoners (schatting juli 2005) en bestaat uit verschillende etnische groeperingen: een meerderheid van Hindoestanen, afstammelingen van de negentiende-eeuwse contractarbeiders uit India (37% van de bevolking), Creolen, afstammelingen van West-Afrikaanse slaven (31%), Javanen (15 %) en Marrons, afstammelingen van ontsnapte slaven (10%). Er zijn ook kleine populaties Inheemsen, Chinezen, Brazilianen, Boeroes, Joden en Nederlandse immigranten. De belangrijkste religies zijn diverse vormen van het christendom, het hindoeïsme en de islam. Ondanks deze verscheidenheid zijn Surinamers erg tolerant. Raciale problemen komen nauwelijks voor.

Suriname heeft een warm en vochtig tropisch klimaat, dat wordt getemperd door de passaatwinden. Er zijn vier seizoenen: de grote regentijd van half april tot half augustus, de grote droge tijd tot december, de kleine regentijd tot februari en de kleine droge tijd tot half april. Mei is de natste maand, oktober de droogste. De gemiddelde jaarlijkse neerslag is 2200 mm, maar varieert van plaats tot plaats van minder dan 1500 mm aan de kust tot meer dan 5000 mm in bergachtige gebieden.

De biodiversiteit in Suriname is hoog, wat mede veroorzaakt wordt door de verschillen in landschapstypen waaronder het rijke tropische regenwoud en de uitgestrekte modderbanken voor de kust die bij laagwater droogvallen. Langs de kust komen uitgestrekte, vrijwel homogene mangrovebossen voor. De mangrove die hier groeit, is de zwarte mangrove of parwa (*Avicennia germinans*). Achter de mangroven bevinden zich zout- en brakwaterlagunes ("pannen") omringd door soortenarme gras- en varenvegetaties. Verder landinwaarts liggen soortenrijkere zoetwatermoerassen ("zwampen") bestaande uit gras- en struikzwampen. In de kustvlakte bevinden zich parallel aan de kust oude zand- en schelpstritsen, nu begroeid met hoog drooglandbos of hoog drasbos. Ten zuiden van de kustvlakte ligt de savannegordel, een mozaïek van landschappen en ecosystemen, doorsneden door grote en kleinere rivieren die van zuid naar noord stromen, zoals in heel Suriname het geval is. De rivieren hebben de bodem in de buurt grotendeels weg geërodeerd, met als resultaat dat hun oevers bedekt zijn met hoog drasbos of hoog drooglandbos. Om deze bossen heen liggen savannes met hoog en laag savannebos en vele soorten grassavannes. Grasvlakten zonder begroeiing van bomen of struiken zijn zeldzaam. De andere typen zijn samen te vatten in boomgaardsavannes waar bomen of boomgroepen verspreid voorkomen en struiksavannes waar verspreid struiken voorkomen.

De rest van Suriname wordt voor het grootste gedeelte bedekt met hoog bos. Bossen boven de 500 m worden aangeduid als gebergte- of mosbossen, dit laatste omdat de bomen bedekt zijn met mos als gevolg van de hoogte en de hoge luchtvochtigheid. Ver in het binnenland zijn er nog enkele savannes, waarvan de Kappelsavanne en de Sipaliwinisavanne de belangrijkste zijn (de informatie over ecosystemen is ontleend aan Teunissen, 1988).

¹ *Aratinga solstitialis* is in 2008 opgewaarderd van Niet Bedreigd (LC: "Least Concern") naar Bedreigd (EN: "Endangered") en daarmee de eerste bedreigde vogelsoort voor Suriname. Deze directory volgt echter nog de IUCN 2007categorien.

Tussen 1966 en 2002 zijn in Suriname 16 beschermde gebieden met een totale oppervlakte van 2.134.500 ha ingesteld. De beschermde gebieden zijn onderverdeeld in drie verschillende categorieën: natuurreservaten, (Bijzondere) beheersgebieden en een natuurpark. Dit laatste betreft het Brownsberg Natuurpark, dat STINASU, de bij BirdLife aangesloten organisatie, in erfpacht heeft. Er zijn verder nog vier beschermde gebieden met een oppervlakte van 132.000 ha voorgesteld. Twee daarvan zullen waarschijnlijk als speciaal beschermde bossen worden aangemerkt onder de Boswet van 1992.

Er zijn twee wetten die vanuit natuurbeschermingsoogpunt van belang zijn: de Jachtwet en de Natuurbeschermingswet. Beide zijn in 1954 afgekondigd. De Natuurbeschermingswet regelt de instelling en het beheer van natuurreservaten en andere beschermde gebieden. De verantwoording voor het beheer ligt bij de afdeling Natuurbeheer van de dienst 's Lands Bosbeheer, welke valt onder het Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer.

De Jachtwet regelt welk wild geschoten mag worden en in welke periode. Voor veel soorten is er een gesloten jachtseizoen gedurende de voortplantingsperiode. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het bemachtigen van jachtwild en kooivogels. De laatste groep moet levend gevangen worden. Suriname is met betrekking tot de Jachtwet verdeeld in een noordelijk en een zuidelijk deel. Dit is gedaan omdat men de Inheemsen en de Marrons, die voor hun levensonderhoud van jacht afhankelijk zijn, niet dezelfde regels wilde opleggen. Kortgeleden is de wet herzien via het Jachtbesluit 2002. Daarbij zijn grote verbeteringen aangebracht. De wet is nu geldig in heel Suriname, maar in het zuidelijk deel zijn er geen gesloten seizoenen. Volledig beschermde soorten zijn nu ook in het zuidelijk deel geheel beschermd. Er is een "bag limit" ingesteld dat voor een aantal soorten bepaalt hoeveel exemplaren een jager tijdens een jachtrip mag schieten. Suriname en het naastgelegen Guyana zijn de enige landen in Zuid-Amerika die dieren en vogels uitvoeren. Per soort wordt een quotum, de hoeveelheid die jaarlijks mag worden uitgevoerd, vastgesteld.

Suriname heeft vele internationale conventies met betrekking tot natuurbehoud ondertekend. De belangrijkste zijn de Biodiversiteitsconventie, de Werelderfgoedconventie van UNESCO, de CITES-conventie (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna) en de RAMSAR-conventie. Suriname is ook lid van het Western Hemisphere Shorebird Reserve Network (WHSRN). Het land telt één Ramsargebied, drie WHSRN-gebieden met de hoogste status ("Hemispheric") en één Werelderfgoedgebied, het Centraal Suriname Natuurreservaat.

Het merendeel van de bossen in Suriname is nog ongerept als gevolg van de lage bevolkingsdichtheid van het land (2,7 mensen/km²). Het merendeel daarvan is geconcentreerd in de hoofdstad. Ook al wordt meer dan 80% van het land beschouwd als ongerept, de aanhoudende en snel toenemende schade door goudwinning (de grootste bedreiging voor de regenwouden van het land) wordt sterk

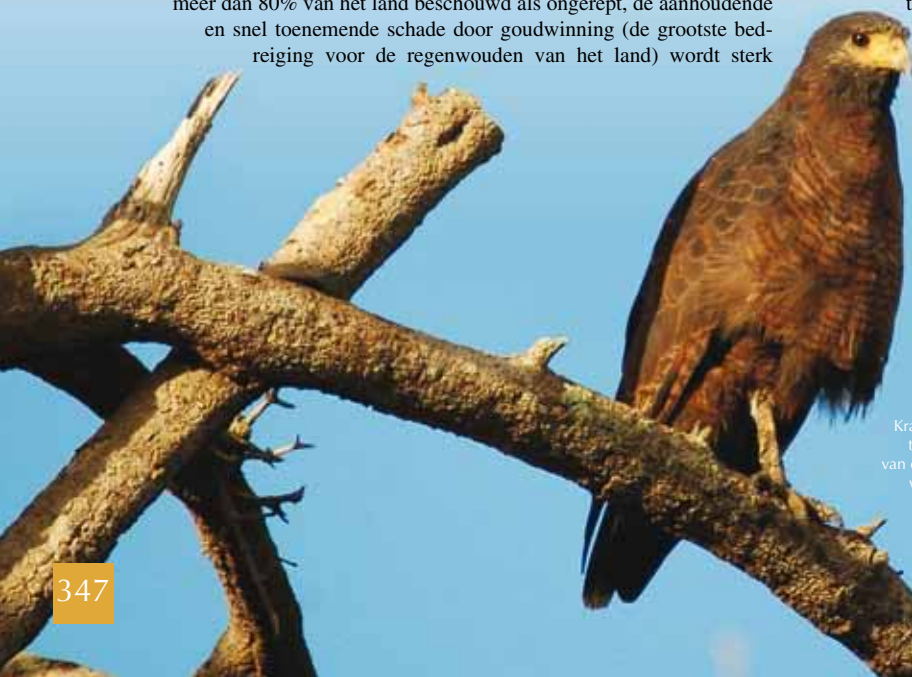
onderschat. Waarschijnlijk is het percentage onaangetast bos daarvoor kleiner dan gedacht.

De goudzoekers, voor het grootste deel Brazilianen, wordt geen strobreed in de weggelegd. Er worden geen maatregelen genomen om dit te reguleren of te stoppen. Daardoor worden niet alleen de bossen vernietigd, maar omdat de bodem hierbij zwaar wordt verstoord, is herstel van het bos onmogelijk. Daarnaast worden ook krekens en rivieren ernstig verontreinigd met kwik. Er zijn geen cijfers bekend over de bosgebieden die al verwoest zijn door deze activiteiten. Ook de legale bauxietwinning is verantwoordelijk voor de vernieling van grote stukken regenwoud. Herbebossing is tot nu toe onmogelijk gebleken, hoewel het op verschillende manieren is geprobeerd. Wat er achterblijft na de winning is een laterietwoestijn met hier en daar bosjes bospapaja (*Cecropia* spp.) en wat gras.

Stroperij is een groot probleem in het kustgebied. Een onderzoek in 2006 liet zien dat jaarlijks tienduizenden beschermde steltlopers en andere kustvogels worden gestroopt. Zelfs de nationaal beschermde Rode Ibis wordt op grote schaal bejaagd. De afdeling Natuurbeheer van de dienst 's Lands Bosbeheer probeert het stroppen tegen te gaan door meer jachtopziensers in dienst te nemen en door educatieve projecten op te zetten. Veel jagers houden zich niet aan de Jachtwet en geven dit ook toe. "Als ik de laatste niet schiet dan doet iemand anders het wel" wordt er vaak gezegd. Ook het vangen van zangvogels vindt op grote schaal plaats, waardoor sommige soorten in Suriname in hun voortbestaan worden bedreigd. De Dikbekzaadkraker of Twatwa (*Oryzoborus crassirostris*) is hier zo goed als uitgeroeid. Deze vogel is sinds 2002 beschermd, maar waarschijnlijk is dit voor het herstel van de populatie al te laat. Er zijn ongeveer 50 zeldzame en beschermde kleurrijke zangvogels, waarvan de meeste tot de familie van de Thraupidae behoren, waar exporteurs een exportvergunning voor kunnen krijgen. Grote ara's worden bejaagd voor voedsel en zijn sinds de vorige eeuw ernstig gedaald in aantal. Ook de Muskuseend of Bosdoks (*Cairina moschata*) is door overbejaging sterk in aantal gedecimeerd.

Er zijn in Suriname geen ornithologische verenigingen. Naar vogels kijken komt als hobby zo goed als niet voor. Slechts een paar mensen zijn geïnteresseerd in vogels kijken omdat het hun voorziet van een inkomen als natuurgids. De interesse voor vogels beperkt zich in hoofdzaak tot die soorten die als kooivogel gehouden kunnen worden. Dit is een zeer algemene hobby in Suriname. Verscheidene zangvogelsoorten worden gebruikt voor het houden van zangwedstrijden. Daarbij worden soms grote sommen geld vergokt. Vooral de Twatwa is zeer populair en een kampioensvogel kan tot wel \$ 30,000 opbrengen.

STINASU houdt zich bezig met toerisme en voert tevens onderzoek uit in de natuurreservaten. Het onderzoek is gericht op bescherming, terwijl bij de activiteiten in het toerisme twee doelen worden nagestreefd: natuureducatie en het verkrijgen van financiële middelen voor onderzoek en jachtcontrole.

Krabbenbuizerd of Krabu-aka (*Buteogallus aequinoctialis*) bij Weg naar Zee, ten noorden van Paramaribo, in IBA Noord Saramacca (SR003). Dit is een van de drie soorten met een beperkte verspreiding ("restricted-range species") waarvoor een nieuw Endemisch Vogelgebied ("Endemic Bird Area") (EBA) moet worden gedefinieerd.

Foto: Carla Out

Ornithologisch belang

Het aantal vogelsoorten dat uit Suriname bekend is, staat nu op 727, maar dit aantal groeit voortdurend. Er zijn nog grote stukken regenwoud die ornithologisch niet zijn onderzocht, vooral in het zuiden. Deze gebieden zullen vrijwel zeker nieuwe soorten opleveren. Ook de ontoegankelijke zwampen in het noordwesten herbergen mogelijk meer nieuwe soorten. Daarnaast zijn er drie soorten waargenomen die bij vast en nader onderzoek nieuw voor de wetenschap zouden kunnen zijn.

De vrijwel ongerepte regenwouden van de drie Guyana's, die aan Brazilië en Venezuela grenzen, zijn het laatste bolwerk van de potentieel bedreigde (NT: "Near Threatened") Harpij of Gonini (*Harpia harpyja*) en Wurgarend (*Morphnus guianensis*). Deze soorten zijn bijzonder kwetsbaar, omdat zij zulke grote territoria (om en nabij de 10.000 ha) nodig hebben. Of zij zich in een gefragmenteerd regenwoud zullen kunnen handhaven is nog niet duidelijk. Door het Centraal Suriname Natuurreservaat via de potentiële IBA Grensgebergte/Tumuc-Humac te verbinden met het Parc Amzonien de Guyane in Frans-Guyana en het Tumuc-Humac Natuurreservaat in Brazilië, ontstaat er een zo grote oppervlakte bos dat daarmee het voortbestaan van beide soorten gegarandeerd is. Dit is echter alleen mogelijk als Suriname bereid is om de benoemde IBA's wettelijk te beschermen. De potentieel bedreigde (NT) Blauwvangamazone (*Amazona dufresniana*) komt ook in deze bossen voor als een zeldzame broedvogel. Er valt in het binnenland een vogelgrens waar te nemen tussen de 200 en 300 m. Een aantal soorten komt alleen boven deze hoogte voor.

Suriname telt volgens de Rode Lijst van IUCN 2008 één mondiaal bedreigde (EN: "Endangered") vogelsoort, de Zonparkiet (*Aratinga solstitialis*). Deze soort wordt naar verwachting binnenkort gesplitst in *Aratinga solstitialis* en *Aratinga pinto*. Het is mogelijk dat beide taxa voorkomen in het Sipaliwinireservaat, dat een IBA is. Er zijn twee exemplaren van *pinto* aanwezig in de collectie van het Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis in Leiden. Deze vogels zijn levend op de Sipaliwinisavanne gevangen en na geruime tijd in Paramaribo in een kooi te hebben geleefd gestorven en erna naar Naturalis gestuurd. Brian O'Shea (pers. comm.) heeft waarnemingen van *Aratinga solstitialis* van de Sipaliwinisavanne uit 2005.

Suriname telt zes soorten met een beperkte verspreiding. In het kustgebied leven er drie, namelijk de Bloedrugspecht (*Veniliornis sanguineus*), de Guyanadwergspecht (*Picumnus minutissimus*) en de Krabbenbuizerd (*Buteogallus aequinoctialis*). Een nieuw nog te definiëren Endemisch Vogelgebied (EBA) beslaat het verspreidingsgebied van deze soorten. Voor de Krabbenbuizerd is dat een smalle kuststrook van de monding van de Orinocorivier in zuidelijke richting tot Brazilië. Voor de twee spechten is dit het Surinaamse kustgebied inclusief de noordelijke savannegordel. Volgens de laatste gegevens is de Guyanadwergspecht een endemische soort van Suriname aangezien de soort niet met zekerheid uit de naburige Guyana's bekend is.

De Bloedrugspecht komt in het oostelijk kustgebied van Guyana tot aan de Essequiborivier voor. Suriname heeft een grote verantwoordelijkheid voor deze drie soorten aangezien ze alleen of hoofdzakelijk hier voorkomen.

Mangroven en modderbanken bij laagwater in het Wia Wia Natuurreservaat, dat deel uitmaakt van de IBA Noord Commewijne / Marowijne (SR004). Het natuurreservaat is tevens een WHSRN-gebied van "Hemispheric" belang, doordat het voor meer dan 100.000 Grijze Strandlopers (*Calidris pusilla*) een belangrijk doortrek- en overwinteringsgebied is. Foto: Arie Spaans

Van de drie andere soorten met een beperkte verspreiding komt de Tepuibriljantkolibrie (*Heliodoxa xanthogonys*) voor op Suriname's enige tepui (een geïsoleerde zandsteenbergt), gelegen in het midden van het land. Waarschijnlijk zal hierdoor de huidige "Tepuis Endemic Bird Area" (EBA 064) worden uitgebreid. Een soort waarvoor geen EBA is gedefinieerd, is de Witgestreepte Miervireo (*Dysithamnus leucostictus*). Het voorkomen van de zeldzame en weinig bekende Pelzens Todi-tiran (*Hemitriccus inornatus*) op de Kappelsavanne ligt ver buiten de voorgestelde grenzen van de "Orinoco-Negro white-sand forests" EBA (065). Een belangrijke vogelhabitat wordt gevormd door het zogenaemde "dwergbos" op wit zand. Drie vogelsoorten, met inbegrip van de tot één landschapsecologische eenheid beperkte ("biome-restricted") Geelkuiftiranmanakin (*Neopelma chrysocephalum*), komen hier zeer veel voor, maar zijn vrijwel afwezig in andere habitats.

De Sipaliwinisavanne, gelegen aan de zuidelijke grens met Brazilië, sluit aan op de uitgebreide Parusavanne in Brazilië. Deze savanne heeft een geheel eigen avifauna, met meer dan 20 soorten die elders in Suriname niet voorkomen. De mondiaal bedreigde (EN) Zonparkiet (*Aratinga solstitialis*), de potentieel bedreigde (NT) Geelbuikdwergtiran (*Euscarthmus rufomarginatus*) en Baardtiran (*Polystictus pectoralis*) worden hier gevonden.

De uitgestrekte modderbanken voor de kust zijn zeer belangrijk als doortrek- en overwinteringsgebied voor Noord-Amerikaanse steltlopers. Ondanks dat de kustlijn van Suriname slechts 1,2 % van de totale kustlijn van Zuid-Amerika beslaat, vonden Morrison & Ross (1989) dat gemiddeld 52 % van de op dit continent overwinterende steltlopers in Suriname verbleef. De aantallen steltlopers nemen echter af. Spaans (1978) schatte de totale aantallen steltlopers tijdens de trekperiodes op 5 miljoen, terwijl Ottema (2006) dit op maximaal 1 miljoen schatte. Vier IBA's beslaan de gehele Surinaamse kust, de modderbanken daarbij inbegrepen. De kustvlakte is ook belangrijk voor andere watervogels, zoals de Rode Ibis of Korikori (*Eudocimus ruber*) en de Kaalkopooievaar of Nengrekopu (*Mycteria americana*).

De Guyanadwergspecht (*Picumnus minutissimus*), een soort met een beperkte verspreiding ("restricted-range species"), is Suriname's enige endemische vogelsoort. De soort komt in vijf IBA's voor, waarvan er twee volledig beschermd zijn, twee deels beschermd en één niet beschermd is. Foto: Foek Chin Joe

Tabel 1. Belangrijke Vogelgebieden (IBA's) in Suriname

IBA code	IBA naam	Adm. Unit	Oppvl. (ha)	A1				A2	A3	A4				
				CR	EN	VU	NT			A4i	A4ii	A4iii	A4iv	
SR001	Bigi Pan	Coronie, Nickerie	136,000					X		X		X		
SR002	Noord Coronie	Coronie	66,237					X		X		X		
SR003	Noord Saramacca	Saramacca	217,530					X		X		X		
SR004	Noord Commewijne / Marowijne	Commewijne, Marowijne	333,423					X		X		X		
SR005	Noord- West Suriname	Nickerie, Sipaliwini	216,386					X	X					
SR006	Boven Coesewijne Natuurreservaat (BCNR)	Para	27,000						X					
SR007	Brownsberg Natuurpark (BB)	Brokopondo	13,000						X					
SR008	Nassau gebergte	Sipaliwini	28,850						X					
SR009	Bakhuys gebergte	Sipaliwini	561,327				3		X					
SR010	Kabalebo / Arapahu	Sipaliwini	1,683,697				2		X	X				
SR011	Centraal Suriname Natuurreservaat (CSNR)	Sipaliwini	1,600,000				2	X	X					
SR012	Lely gebergte	Sipaliwini	78,820						X					
SR013	Sipaliwini Natuurreservaat	Sipaliwini	100,000		1 ¹		2		X					
Potentiele IBA ¹	Grensgebergte / Tumuc-Humac	Sipaliwini	1,156,088					2	X					

IBA overzicht

De identificatie van Belangrijke Vogelgebieden (IBA's) in Suriname begon in begin 2007 toen STINASU de verantwoordelijkheid voor het programma op zich nam. Een team bestaande uit drie mensen, één van de afdeling Natuurbeheer en twee van STINASU, bereidden een voorstel voor 12 IBA's voor. De voorgestelde IBA's werden tijdens een workshop in november 2007 goedgekeurd. Tijdens de workshop werden nog drie andere IBA's voorgesteld. Eén hiervan voldeed niet aan de criteria, zodat het uiteindelijke voorstel, dat in april 2008 naar BirdLife werd gezonden, uit 14 gebieden bestond, waarvan er 13 door BirdLife aanvaard zijn op mondiaal niveau en één als een potentiële IBA is aangemerkt. De totale oppervlakte van deze 13 IBA's bedraagt 5.062.270 ha, 32 % van de landoppervlakte van Suriname (Tabel 1, Figuur 1).

Vier IBA's voldoen aan het A1-criterium. Voor de potentiële IBA wordt verwacht dat deze zich door de aanwezigheid van twee potentieel bedreigde (NT) soorten ook aan dit criterium zal voldoen. De bedreigde soort en alle zeven potentieel bedreigde soorten komen voor in IBA's, maar slechts vijf ervan in aantallen die groot genoeg zijn om te voldoen aan het A1-criterium. Drie van deze vijf soorten komen in maar één IBA voor (Tabel 2). Twee van de zeven potentieel bedreigde soorten zijn noordelijke trekvogels die in Suriname zeldzaam zijn.

Zes IBA's voldoen aan criterium A2. Zes soorten met een beperkte verspreiding komen in ten minste één IBA voor: drie komen in slechts één IBA voor, twee in vijf IBA's en één in vier IBA's. Negen IBA's voldoen aan het A3-criterium, met ten minste één IBA waarin alle 46 tot één landschapsecologische eenheid beperkte soorten voorkomen. Sommige IBA's tellen tussen de 30 en 40 van deze soorten. Vijf IBA's kwalificeerden zich onder het A4-criterium (Tabel 1).

Acht van de 13 IBA's bezitten tot op zekere hoogte een beschermde status (Figuur 1) en een negende deel zal waarschijnlijk binnen enkele jaren een beschermde status krijgen als (Bijzonder) Beheersgebied. Drie IBA's zijn natuurreservaten, één is een natuurpark en vier zijn (Bijzondere) Beheersgebieden. Alle habitattypen die in Suriname voorkomen, zijn ruim vertegenwoordigd in IBA's. De vier IBA's die samen de hele kustlijn beslaan, zijn vooral van belang met betrekking tot kusthabitats.

Figuur 1. Ligging van de Belangrijke Vogelgebieden in Suriname

Tabel 2. Bedreigde (EN) en potentieel bedreigde (NT) vogelsoorten in Suriname

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	IUCN Categorie	Aantal IBAs	
			confirmed under A1	not meeting A1 ¹
<i>Aratinga solstitialis</i>	Zonparkiet	LC (EN) ³	1	
<i>Morphnus guianensis</i>	Wurgarend	NT	3	1
<i>Harpia harpyja</i>	Harpj	NT	3	1
<i>Euscarthmus rufomarginatus</i>	Geelbuidwergtiran	NT	1	
<i>Polystictus pectoralis</i>	Baardtiran	NT	1	
<i>Amazona dufresniana</i>	Blauwwangamazone	NT	1	
<i>Tryngites subruficollis</i>	Blonde Ruiters	NT		2
<i>Contopus cooperi</i>	Sparrenpiewie	NT		3

Vaalbuiktreurtiran (*Rhytipterna immunda*)
Foto: Candi McManiman

²Verwacht wordt dat de *Harpia harpyja* en *Morphnus guianensis* populaties zullen voldoen aan het A1-criterium en dat er verscheidene soorten zullen worden gevonden die zich onder het A3-criterium voor het "Amazonia North and Tepuis biome" zullen kwalificeren wanneer meer gegevens beschikbaar komen.

³*Aratinga solstitialis*, waarvan het voorkomen is vastgesteld voor het Sipaliwini Natuurreservaat IBA, is in 2008 opgewaarderd van Niet Bedreigd (LC) naar Bedreigd (EN).

⁴Soorten zijn aanwezig, maar in te kleine aantallen om aan de IBA-criteria te voldoen.

Perspectieven

Het is onwaarschijnlijk dat de momenteel onbeschermden IBA's in de naaste toekomst een legale bescherming zullen krijgen, omdat de regering geen voorstander is van het creëren van nog meer "papier" reservaten. Er zijn drie belangrijke redenen voor deze terughoudendheid van de overheid. Ten eerste, een zekere vorm van beheer, met inbegrip van het beschikbaar stellen van parkwachters, is noodzakelijk voor een doeltreffende bescherming, maar een financiering om deze kosten te dekken is niet beschikbaar. Ten tweede, het toerisme is een potentiële bron van inkomsten voor beschermde gebieden, maar implementatie hiervan is momenteel niet mogelijk in Suriname. Ten slotte, er is nog geen overeenstemming bereikt met betrekking tot een koolstofcompensatieprogramma. Aangezien alleen onbeschermden gebieden zouden kunnen profiteren van een dergelijke regeling, wacht de overheid met een besluit om nieuwe beschermde gebieden aan te wijzen, zodat deze gebieden zullen kunnen vallen onder een koolstofcompensatieprogramma.

Echter, wanneer hierover een overeenkomst is bereikt, biedt een koolstofcompensatieprogramma een kans tot het verkrijgen van alternatieve bronnen van internationale financiering voor onbeschermden IBA's. De IBA Kabalebo / Arapahu en de potentiële IBA Grensgebergte/Tumuc-Humac zouden hier bijzonder geschikte kandidaten voor zijn.

Vanwege de hierboven genoemde redenen is het ook onwaarschijnlijk dat het nieuw voorgestelde Bijzonder Beheersgebied in Noordwest Suriname (SR005), inclusief de twee natuureservaten, ook daadwerkelijk beschermd zullen worden. Een onofficiële, maar wel effectieve bescherming kan echter bereikt worden met hulp van de Inheemsen uit Apura en Washabo, die het zuidelijk deel van dit gebied gebruiken voor jacht en visserij. Deze activiteiten, mits duurzaam uitgevoerd, zijn niet per definitie in strijd met de bescherming van het gebied. Hetzelfde kan gezegd worden voor het noordwestelijke deel van de IBA Kabalebo / Arapahu (SR010).

In een recente verklaring doet de Association for Tropical Biology and Conservation een beroep op de Surinaamse regering om de biodiversiteit met unieke habitats op de bauxietheuvels in het oosten van het land, te beschermen. In de verklaring wordt opgeroepen tot een dringende actie om alle mijnbouwactiviteiten in het gebied te stoppen, parkgrenzen te markeren en tot regelgeving en handhaving daarvan te komen. In dit gebied liggen drie IBA's: Brownsberg Natuurpark (SR007), Nassaugebergte (SR008) en Lelygebergte (SR012). In deze drie IBA's samen komt 70% van de in Suriname voorkomende soorten met een beperkte verspreiding van het "Amazonia North and Tepuis biome" voor.

De eerstvolgende belangrijke stap die in het IBA-programma moet worden genomen, is het houden van een planning workshop. De volgende drie prioritaire acties zijn echter al geïdentificeerd: (1) het redden van het Brownsberg Natuurpark van de bauxietmijnbouw en de illegale goudwinning, (2) het opzetten en uitvoeren van een monitoringprogramma in de potentiële IBA Grensgebergte/Tumuc-Humac en (3) het opbouwen van een relatie met de mensen van Apura en Washabo met als doel het opstellen van een beschermingsplan dat wederzijds voordeel heeft.

Modderbank nabij Weg naar Zee, ten noorden van Paramaribo in IBA Noord Saramacca (SR003).
Foto: Candi McManiman

Nadere informatie

Contact informatie

Otte H. Ottema (research@stinasu.sr)
STINASU (Stichting voor Natuurbehoud in Suriname)
 Cornelis Jongbawstraat 10-14
 Postbus: 12252, Paramaribo
 Suriname
 Tel. +597 476597
 www.stinasu.sr/

Voor informatie over de soorten waarvoor elke IBA zich kwalificeert, wordt verwezen naar de individuele beschrijvingen op BirdLife's Data Zone: www.birdlife.org/datazone/sites/

Dankzegging

Dank aan iedereen die meegeholpen heeft aan de selectie van de IBA's in Suriname en speciaal aan Marlyn Koorndijk, Kris Mohadin, Jan Hein Ribot, Arie Spaans en Pieter Teunissen. Ook veel dank aan Christiaan van der Hoeven die zo vriendelijk is geweest om dit hoofdstuk in het Engels te vertalen.

Referenties

- MORRISON, R.I.G. & ROSS, R. K. (1989) *Atlas of Nearctic shorebirds on the coast of South America* (two volumes). Canadian Wildlife Service Special Publication. Ottawa, Canada: Canadian Wildlife Service.
- OTTEMA, O. (2006) *Final Report Waterbirds in Suriname*. Waterbird Conservation for the Americas. Paramaribo, Suriname: STINASU. www.birdlife.org/action/science/species/waterbirds/waterbirds_pdf/waterbirds_report_suriname_2006.pdf
- SPAANS, A. L. (1978) Status and numerical fluctuations of North American waders along the Surinam coast. *Wilson Bulletin* 90: 60-83.
- TEUNISSEN, P. A. (1988) *Vegetation of Suriname*. Map scale 1:1,000,000 with explanation (English / Dutch). In Nahar, E.R., Pigot, C. A. F., Pinas, C. J. H. & Teunissen, P. A. Eds. *Suriname Planatlas*. Washington DC: Stichting Planbureau Suriname (SPS) / Organization of American States (OAS).